

شناخت کسای کاتولیک

www.ketab.ir

مؤلفان: جواد باغبانی، عباس رسولزاده

زیر نظر: حسین توفیقی

سرشناسه: باغبانی، جواد، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور: شناخت کلیسای کاتولیک / مؤلفان: جواد باغبانی، عباس رسولزاده؛ زیر نظر حسین توفیقی.
مشخصات نشر: تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی؛ قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری: هجده، ۵۵۰ ص.؛ مصور.
فروست: «سمت»، ۱۷۷۶. الهیات (ادیان و عرفان)؛ ۱۹. مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام، ۱۰۷۹.

شابک: ۹۸۲-۹۸۳-۵۳۰-۹۷۸-۹۶۴-۱۴۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: پشت جلد به انگلیسی: Javad Baghbani, Abbas Rasulzadeh, An Introduction to the Catholic Church.

یادداشت: کتابنامه: ص. ۵۳۹-۵۴۴.

یادداشت: نمایه.

موضوع: کاتولیک (مذهب) — عقاید

موضوع: کلیسا — تاریخ عقاید

موضوع: مسیحیت و اسلام

شناسه: رسولزاده، عباس، ۱۳۴۰.

شناسه افزوده: توفیقی، حسین، ۱۳۳۰ -، ناظر.

شناسه افزوده: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.

شناسه افزوده: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۲۰۹ ۱۷۵۱/ BX

رده‌بندی دیویی: ۲۳۰/۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۴۶۴۱۱۳

شناخت کلیسای کاتولیک

جواد باغبانی و عباس رسولزاده

زیر نظر حسین توفیقی

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی، و

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام.

چاپ اول: بهار ۱۳۹۳

تعداد: ۱۰۰۰

حروفچینی و لیتوگرافی: «سمت»

چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات، وابسته به سازمان اوقاف و امور خیریه

قیمت: ۱۴۰۰۰۰ ریال. در این نوبت چاپ قیمت مذکور ثابت است و فروشنده‌گان و عوامل توزیع مجاز

به تغییر آن نیستند.

هر شخص حقیقی یا حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشران یا مؤلف، نشر یا پخش یا عرضه یا تکثیر یا تجدید چاپ نماید، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان ابوریحان، شماره ۱۰۷ و ۱۰۹، تلفن: ۶۶۴۰۸۱۲۰، نمابر:

www.samt.ac.ir

info@samt.ac.ir

۶۶۴۰۵۶۷۸

مراکز پخش: قم، خیابان شهدا، کوی ممتاز، پلاک ۳۸، صندوق پستی: ۳۷۱۸۵-۶۵۵، تلفن و نمابر: ۰۲۵-۳۷۷۴۲۳۲۶،

Publication@qabas.net

فروشگاه تهران: ۶۶۴۶۶۱۲۶

پیام پژوهش

نیاز گسترده دانشگاه‌ها به منابع و متون درسی با نگرش اسلامی در رشته‌های علوم انسانی محدود بودن امکانات مراکز علمی و پژوهشی که خود را موظف به پاسخگویی به این نیازها می‌دانند، ایجاب می‌کند امکانات موجود با همکاری دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی در مسیر اهداف مشترک به خدمت گرفته شود و افزون بر ارتقای کیفی و کمی منابع در دسترس از دوباره‌کاری جلوگیری به عمل آید.

به همین منظور سازمان الهی و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی و مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی* شانزدهمین کار مشترک خود را با انتشار کتاب شناخت کلیسای کاتولیک به جامعه علمی کشور عرضه می‌کنند.

این کتاب برای دانشجویان رشته «ادیان و عرفان» در مقطع کارشناسی و رشته‌های «تصوف و عرفان»، «دین‌شناسی»، «ادیان ابراهیمی»، «ادیان غیرابراهیمی» و «مذاهب کلامی» در مقطع کارشناسی ارشد به‌عنوان یکی از منابع و «تاریخ ادیان»، «تاریخ مسیحیت» و «تاریخ و کلام مسیحیت» تدوین شده است. اما است افزون بر جوامع دانشگاهی و حوزوی، دیگر علاقه‌مندان نیز از آن بهره‌مند شوند.

ضمن تشکر از مؤلفان محترم، از استادان و صاحب‌نظران ارجمند تقاضا می‌شود با راهنمایی‌ها و پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی خود، ما را در جهت ارتقای کیفی کتاب پیش رو و تدوین دیگر آثار مورد نیاز جوامع علمی و دانشگاهی یاری کنند.

فہرست مطالب

۱	مقدمہ
درس اول: پیشینہ مسیحیت	
۷	پیشینہ سیاسی - سماجی
۸	پیشینہ دینی
۹	یہودیت
۹	چندخدایی
۱۰	ادیان سری
۱۱	جادوگری
۱۲	طالع بینی
۱۳	پیشینہ فرهنگی
۱۵	خلاصہ درس
۱۵	پرسش
درس دوم: بنیان گذار مسیحیت	
۱۸	زمان تولد
۱۹	مکان تولد
۲۱	تولد شگفت آور
۲۴	نام و لقب
۲۵	پرورش
۲۷	خلاصہ درس
۲۸	پرسش
درس سوم: بنیان گذار مسیحیت (۲)	
۲۹	آغاز رسالت

۳۰	اهداف رسالت
۳۲	گستره رسالت
۳۳	معجزات
۳۵	سرانجام حضرت عیسیٰ
۳۵	دیدگاه مسیحیان
۳۶	دیدگاه یهودیان
۳۷	دیدگاه مسلمانان
۳۹	درس پنجم: پرسش
۴۰	پرسش

درس چهارم: رسولان

۴۳	آشنایی با رسولان برگزیده
۴۳	پطرس
۴۴	اندریاس
۴۵	متی
۴۵	یوحنا
۴۵	شمعون
۴۵	برتولما
۴۶	توما
۴۶	یهودای اسخریوطی
۴۷	نمادهای رسولان
۴۹	رسالت رسولان
۵۱	گسترش مسیحیت به دست رسولان
۵۳	رسولان و روح القدس
۵۵	خلاصه درس
۵۵	پرسش

درس پنجم: پولس

۵۹	پولس و دعوت بیگانگان
۶۰	درگیری‌های پولس رسول با رسولان
۶۲	آموزه‌های پولس رسول
۶۳	پولس رسول و الغای شریعت

خلاصه درس ۶۶

پرسش ۶۶

درس ششم: کتاب مقدس مسیحیان (۱)

شکل گیری کتاب مقدس ۷۱

نویسندگان کتاب مقدس ۷۳

عهد عتیق ۷۳

عهد جدید ۷۴

اپوکریفا و عم جدید ۷۶

انجیل یونان ۷۶

انجیل نوما ۷۷

انجیل یهودای سخریه ۷۷

انجیل کودکی ۷۷

دیانتسرون ۷۷

کتاب های مهم دیگر ۷۹

تعالیم دینی کلیسای کاتولیک ۷۹

نمازنامه ۸۰

کتاب دعا ۸۰

قانون کلیسایی ۸۰

خلاصه درس ۸۳

پرسش ۸۳

درس هفتم: کتاب مقدس مسیحیان (۲)

منابع کتاب مقدس ۸۵

ترجمه کتاب مقدس ۸۸

تفسیر کتاب مقدس ۹۱

نقد کتاب مقدس ۹۳

انواع نقد کتاب مقدس ۹۵

کلیسای کاتولیک و نقد کتاب مقدس ۹۵

خلاصه درس ۹۶

پرسش ۹۸

درس هشتم: کلیسا

۹۹	معانی کلیسا.....
۱۰۱	اهمیت کلیسا.....
۱۰۱	تأسیس کلیسا.....
۱۰۳	کلیسای نخست.....
۱۰۴	گسترش کلیسا.....
۱۰۵	سقوط اورشلیم.....
۱۰۶	مساجی شدن قسطنطین.....
۱۰۷	کلیسا و دولت.....
۱۱۰	فساد مالی.....
۱۱۲	فساد اخلاقی.....
۱۱۳	خلاصه درس.....
۱۱۴	پرسش.....

درس نهم: کلیسای کاتولیک

۱۱۹	پیشینه.....
۱۱۹	وجوه نام گذاری.....
۱۱۹	جامعیت.....
۱۲۰	جهان شمولی.....
۱۲۱	کلیساهای کاتولیک شرقی.....
۱۲۲	کلیسای کاتولیک نخستین.....
۱۲۴	مرکز کلیسای کاتولیک.....
۱۲۵	منابع آموزه‌های کلیسای کاتولیک.....
۱۲۶	سنت شفاهی.....
۱۲۸	سنت مکتوب (کتاب مقدس).....
۱۳۰	برخی از ویژگی‌های کلیسای کاتولیک.....
۱۳۳	امور مالی کلیسای کاتولیک.....
۱۳۴	خلاصه درس.....
۱۳۴	پرسش.....

درس دهم: پدران کلیسا

۱۳۹	دکترهای کلیسا.....
-----	--------------------

۱۳۹	آثار و اندیشه‌های پدران کلیسا
۱۴۰	نقش پدران کلیسا
۱۴۱	کلمنت (۱۰۰-۳۰ م)
۱۴۱	ایگناتیوس (م.ج. ۱۱۰ م)
۱۴۲	پولیکارپ (۱۵۵-۶۹ م)
۱۴۲	ژوستین شهید (ج. ۱۰۰-ج. ۱۶۵ م)
۱۴۳	ایرین (ج. ۱۲۵-۲۰۲ م)
۱۴۳	هرماس (قرن دوم)
۱۴۳	طیلسیان (۱۷۲-۱۱ م)
۱۴۳	تئوفیلوس انطاکی (قرن دوم)
۱۴۴	کلمنت اسکندری (ج. ۱۵۰-۲۱۵ م)
۱۴۴	ترتولیان (ج. ۱۰۰-۲۰۰ م)
۱۴۴	اوريجن (۱۸۵-۲۵۴ م)
۱۴۵	سپیریان (۲۰۰-۲۵۸ م)
۱۴۵	امبروز (۳۴۰-۳۹۷ م)
۱۴۶	یوحنا زرين دهان (۳۴۷-۴۰۷ م)
۱۴۶	جروم (۳۴۰-۴۲۰ م)
۱۴۶	آگوستین (۳۵۴-۴۳۰ م)
۱۴۷	گریگوری کبير (۵۴۰-۶۰۴ م)
۱۴۹	خلاصه درس
۱۴۹	پرسش
درس یازدهم: شوراهای کلیسایی	
۱۵۱	پیشینه
۱۵۲	انواع شورا
۱۵۳	شوراهای جهانی
۱۵۴	الف) شوراهای جهانی در قرون اولیه مسیحیت
۱۵۸	ب) شوراهای جهانی قرون وسطا
۱۶۲	ج) شوراهای جهانی عصر اصلاحات
۱۶۳	د) تنها شورای جهانی عصر جدید
۱۶۴	خلاصه درس
۱۶۵	پرسش

درس دوازدهم: اعتقادنامه‌ها

۱۶۸	پیشینه
۱۶۹	حجیت اعتقادنامه‌ها
۱۷۰	عوامل شکل‌گیری اعتقادنامه‌ها
۱۷۰	نیاز به فهرستی کوتاه از اعتقادات در مراسم عبادی
۱۷۰	پاسخ به شبهات فرقه‌های بدعت‌گذار
۱۷۱	ناقضات الهیاتی
۱۷۱	اعتقادنامه‌های مهم مسیحی
۱۷۲	اعتقادنامهٔ رسولان
۱۷۳	اعتقادنامهٔ یحیی
۱۷۵	اعتقادنامهٔ آتاناسیوس
۱۷۷	خلاصهٔ درس
۱۷۸	پرسش

درس سیزدهم: هفت آیین مقدس (۱)

۱۸۰	نام‌گذاری
۱۸۱	نقش آیین‌های مقدس
۱۸۲	تقسیم‌بندی هفت آیین
۱۸۲	الف) آیین‌های مردگان و زندگان
۱۸۲	ب) آیین‌های اصلی و فرعی
۱۸۳	شرح هفت آیین
۱۸۳	۱. تعمید
۱۸۴	۲. تأیید (تثبیت ایمان)
۱۸۵	۳. اعتراف
۱۸۸	خلاصهٔ درس
۱۸۹	پرسش

درس چهاردهم: هفت آیین مقدس (۲)

۱۹۲	۴. عشای ربانی
۱۹۵	۵. ازدواج
۱۹۷	۶. درجات مقدس
۲۰۰	۷. تذهین نهایی

۲۰۲	 خلاصه درس
۲۰۳	 پرسش

درس پانزدهم: روزه، صدقات و قبله

۲۰۵	 روزه
۲۰۶	 انواع روزه
۲۰۸	 احکام و آداب روزه
۲۰۹	 روز و کلیسای کاتولیک
۲۱۰	 صدقات
۲۱۰	 صدقه در عهد عتیق
۲۱۱	 صدقه در انوکر عهد عتیق
۲۱۲	 صدقه در عهد جدید
۲۱۴	 قبله
۲۱۶	 خلاصه درس
۲۱۶	 پرسش

درس شانزدهم: دعا و زیارت

۲۱۹	 دعا
۲۲۰	 آداب دعا
۲۲۳	 نمونه‌هایی از دعاهاى مسیحی
۲۲۶	 زیارت
۲۲۹	 خلاصه درس
۲۲۹	 پرسش

درس هفدهم: اعیاد و یادبودها در کلیسای کاتولیک

۲۳۲	 اعیاد
۲۳۲	 کریسمس
۲۳۱	 جشن اول ژانویه
۲۳۴	 عید تجلی
۲۳۴	 عید تبرک شمع‌ها
۲۳۴	 چهارشنبه خاکستر
۲۳۵	 عید بشارت
۲۳۵	 پنجشنبه مقدس

۲۳۵	جمعه خوب
۲۳۶	عید پاک
۲۳۸	پنطیکاست
۲۳۸	عید پیدا شدن صلیب عیسی
۲۳۹	عید درخشش چهره
۲۳۹	عید صعود مریم باکره
۲۳۹	یادها
۲۴۱	بیست و نهم ژوئن
۲۴۱	ست و هفتم سپتامبر
۲۴۱	چشم اکر
۲۴۲	سوم دسامبر
۲۴۲	روزها و ماهها
۲۴۲	روزها
۲۴۳	ماهها
۲۴۴	خلاصه درس
۲۴۵	پرسش

درس هجدهم: رهبری کلیسای کاتولیک

۲۴۸	اسامی و القاب اسقف رم
۲۵۰	کلیسای کاتولیک و برتری اسقف رم
۲۵۱	لثوی کبیر و برتری اسقف رم
۲۵۳	گزینش اسقف رم
۲۵۶	انحطاط دستگاه اسقفی رم
۲۵۷	نزاع پاپی
۲۵۸	ناپاپها
۲۵۹	پاپهای مقتول و مستعفی
۲۵۹	پاپهای قدیس و مبارک
۲۶۱	خلاصه درس
۲۶۲	پرسش

درس نوزدهم: تثلیث

۲۶۴	پیشینه
-----	--------

۲۶۵		تثلیث در کتاب مقدس
۲۶۶		کلیسا و تثلیث
۲۶۷		تثلیث و شوراها ی کلیسایی
۲۷۰		تثلیث در الهیات مسیحی
۲۷۱		تثلیث در منشور پاپ
۲۷۲		مخالقان تثلیث
۲۷۴		منابع الهامی و تثلیث
۲۷۷		خلاصه درس
۲۷۸		پرسش

درس بیست و یکم: گناه، توبه و عصمت در کلیسای کاتولیک

۲۷۹		گناه
۲۸۰		گناه اصلی
۲۸۲		گناه فعلی
۲۸۴		آمرزش گناه
۲۸۴		تعمید
۲۸۵		توبه
۲۸۸		شفاعت
۲۸۸		عصمت
۲۹۰		خلاصه درس
۲۹۱		پرسش

درس بیست و یکم: اخلاق مسیحی

۲۹۴		دین و اخلاق
۲۹۵		اخلاق دینی
۲۹۶		پیشینه
۳۰۰		تعالیم اخلاق مسیحی
۳۰۴		اخلاق در کلیسای کاتولیک
۳۰۷		اخلاق و شورای دوم واتیکان
۳۰۹		خلاصه درس
۳۱۰		پرسش

درس بیست و دوم: حکمت و فلسفه مسیحی

۳۱۶	دیدگاه پدران کلیسا درباره فلسفه
۳۲۰	ایمان و فلسفه
۳۲۱	دوره‌های فلسفه در کلیسای کاتولیک
۳۲۴	خلاصه درس
۳۲۵	پرسش

درس بیست و سوم: هنر در کلیسای کاتولیک

۳۲۹	هنر مسیحی در دوران‌های مختلف
۳۲۹	گونه‌های هنر
۳۳۰	نقاشی
۳۳۱	پیکرتراشی
۳۳۱	معماری
۳۳۲	سیر تاریخی هنر کلیسای کاتولیک
۳۳۳	آغاز قرون وسطا
۳۳۴	دو قرن ظلمت هنری
۳۳۵	پنج قرن تحول هنری
۳۳۶	هنر رنسانس
۳۳۷	هنر در خدمت تبشیر
۳۳۸	خلاصه درس
۳۳۹	پرسش

درس بیست و چهارم: عرفان و ریاضات

۳۴۱	عرفان
۳۴۴	رهبانیت
۳۴۵	عوامل گرایش به رهبانیت
۳۴۶	رهبانیت و بیابان‌نشینی
۳۴۷	رهبانیت زنان
۳۴۹	نذر برای دیر
۳۵۰	پیمان‌های رهبانی
۳۵۵	انحراف در رهبانیت
۳۵۸	خلاصه درس
۳۵۹	پرسش

درس بیست و پنجم: عارفان، قدیسان و راهبان نام آور

۳۶۴	آنتونی
۳۶۵	پاکومیوس
۳۶۶	باسیل
۳۶۷	جروم
۳۶۸	بندیکت
۳۶۹	دومینیک
۳۷۰	فرانسیس
۳۷۱	ایگنازیوس و یولا
۳۷۳	ترزای اویلی
۳۷۳	یوحنا صلیب
۳۷۵	خلاصه درس
۳۷۷	پرسش

درس بیست و هشتم: عرفان و نظام‌های رهبانی

۳۷۹	بندیکتین‌ها
۳۸۱	سیسترین‌ها
۳۸۳	تراپست‌ها
۳۸۴	دومینیک‌ها
۳۸۶	فرانسیسکن‌ها
۳۸۸	کرملی‌ها
۳۸۹	ژزوئیت‌ها
۳۹۲	لازاری‌ها
۳۹۳	خلاصه درس
۳۹۴	پرسش

درس بیست و هفتم: جنگ و خشونت در مسیحیت

۳۹۹	جنگ و خشونت در کتاب مقدس
۴۰۱	احکام خشن در تورات
۴۰۲	سنگسار
۴۰۲	قتل
۴۰۳	سوزاندن

۴۰۳		خشونت‌های درون‌دینی مسیحیان
۴۰۶		خلاصه درس
۴۰۶		پرسش

درس بیست‌وهشتم: جنگ‌های صلیبی

۴۰۸		نام‌گذاری
۴۰۹		عوامل پیدایش جنگ‌های صلیبی
۴۱۳		تاریخ جنگ‌های صلیبی
۴۱۷		صلیب‌الدین ایوبی
۴۱۸		پیام‌های جنگ‌های صلیبی
۴۲۱		خلاصه درس
۴۲۳		پرسش

درس بیست‌ونهم: کلیسای کاتولیک و تفتیش عقاید

۴۲۶		پیشینه
۴۲۶		کلیسا و تفتیش عقاید
۴۳۰		دادگاه تفتیش عقاید و قلمرو آن
۴۳۳		جرم‌ها و مجازات‌ها
۴۳۹		خلاصه درس
۴۴۰		پرسش

درس سی‌ام: کلیسای کاتولیک و اصلاحات

۴۴۵		اصلاحات کاتولیکی
۴۴۶		تشکیل شورای جهانی ترنت
۴۴۷		تشکیل انجمن عیسی (ژزوئیت‌ها)
۴۴۸		احیای دادگاه‌های تفتیش عقاید
۴۴۹		خلاصه درس
۴۴۹		پرسش

درس سی‌ویکم: کلیسای کاتولیک و مدرنیسم

۴۵۳		مدرنیسم
۴۵۶		آزادی دینی
۴۵۷		نجات بیرون از کلیسا
۴۵۸		مخالفت با مصوبات شورای دوم واتیکان

۴۶۰	 خلاصه درس
۴۶۱	 پرسش

درس سی و دوم: تبشیر

۴۶۵	 قلمرو تبشیر
۴۶۶	 رهبانیت و تبشیر
۴۶۸	 مسئولیت تبشیر
۴۶۹	 تبشیر نسبی
۴۷۱	 ابزارها و شیوه‌های تبشیر
۴۷۲	 فعالیت‌های آموزشی
۴۷۳	 فعالیت‌های اجتماعی
۴۷۴	 فعالیت‌های رسانه‌ای
۴۷۴	 فعالیت‌های مقتدرانه
۴۷۶	 مشکلات تبشیر
۴۷۶	 محلی‌گرایی
۴۷۶	 صنعتی‌سازی
۴۷۶	 رقابت پروتستان‌ها
۴۷۷	 چشم‌انداز تبشیر
۴۷۸	 خلاصه درس
۴۷۹	 پرسش

درس سی و سوم: آخرت‌شناسی (۱)

۴۸۳	 آخر الزمان
۴۸۴	 مسیح‌های موعود
۴۸۵	 بازگشت مسیح
۴۸۷	 دجال
۴۸۸	 هزاره‌گرایی و توقیت
۴۹۰	 خلاصه درس
۴۹۱	 پرسش

درس سی و چهارم: آخرت‌شناسی (۲)

۴۹۴	 مرگ
۴۹۵	 داوری

۴۹۶	فردوس.....
۴۹۷	جهنم.....
۴۹۸	مَطْهَر (برزخ).....
۵۰۰	معاد جسمانی.....
۵۰۲	خلاصه درس.....
۵۰۳	بررسش.....

پیوست‌ها

۵۰۴	پیوست شماره ۱: فهرست بخش‌های کتاب مقدس.....
۵۰۶	پیوست کتاب‌های عهد جدید.....
۵۰۷	پیوست کتاب‌های عهد عتیق همراه کتاب‌های اپوکریفایی.....
۵۰۸	پیوست شماره ۲: فهرست شوراهای جهانی.....
۵۱۰	پیوست شماره ۳: فهرست باب‌ها.....
۵۱۷	پیوست شماره ۴: فهرست باب‌ها.....
۵۱۸	پیوست شماره ۵: فهرست اشتباهات، که از سوی پیوس نهم محکوم شد.....
۵۱۸	الف) در باب همه‌خدایی، طبیعت‌گرایی و عقل‌گرایی مطلق.....
۵۱۹	ب) در باب عقل‌گرایی معتدلی.....
۵۱۹	ج) در باب اباحیگری و تساهل.....
۵۲۰	د) سوسیالیسم، کمونیسم، انجمن‌های سری، انجمن‌های کتاب مقدس و انجمن‌های روحانی - لیبرالیستی.....
۵۲۰	ه) اشتباهات مربوط به کلیسا و حقوق آن.....
۵۲۲	و) اشتباهات مربوط به جامعه مدنی، چه درونی و چه ارتباط با کلیسا.....
۵۲۴	ز) اشتباهات مربوط به اخلاق طبیعی و اخلاق مسیحی.....
۵۲۵	ح) اشتباهات مربوط به ازدواج مسیحی.....
۵۲۶	ط) اشتباهات مربوط به قدرت مدنی پاپ.....
۵۲۶	ی) اشتباهات مربوط به لیبرالیسم جدید.....
۵۲۸	پیوست شماره ۶: اصطلاحات.....
۵۳۹	منابع.....
۵۴۵	نمایه موضوعات.....

مقدمه

اسلام و مسیحیت از ادیان ابراهیمی هستند. متون مقدس هر دو دین شامل پیام‌های مشترکی در موضوعات اعتقادی، اخلاقی و اجتماعی‌اند و به لحاظ تاریخی ارتباط نزدیکی با یکدیگر دارند. قرآن کریم فراوان از ادیان را به تعامل با یکدیگر در توحید و خداپرستی فراخوانده است.^۱ مسلمانان، مسیحیت را به عنوان دینی که بنیان‌گذار مسیحیت را از انبیای الهی می‌دانند، و قرآن کریم، مسلمانان را به ایمان به انبیای الهی و کتب آنان موظف کرده است.

شناخت ادیان و تعیین محاسن و عبادی آنها کاری بسیار دشوار است؛ زیرا نقب زدن به اعماق دل اقوامی که هرگز از دین خود دست برنداشته‌اند، امری ناممکن است. دینی خود را حفظ کرده و در مواردی به آسایش و تازهای بخشیده‌اند، کاری تقریباً

ناممکن است. با وجود دشواری‌های فراوان در راه شناخت درس‌های مطالعة آنها دستاوردهای مفید و مثبتی در پی خواهد داشت. این دستاوردها زمانی به دست می‌آید که در مطالعات خویش پیش‌داوری‌ها را به یک سو نهمیم و تفاوت‌های بین ادیان و طایفه‌ها را به پس‌اندازیم. چه بسا داوری‌هایی که مبنای آنها تنها احساسات تند بوده است، و در نتیجه، مانع شناخت عمیق و حقیقت آموزه‌های دینی شده‌اند. آری، با کمی سعه صدر می‌توان نقاط مشترک فزاینده‌ای در ادیان پیدا کرد.

البته مطالعه ادیانی که با دین خود ما نقاط مشترک بیشتری دارند، تا حدودی آسان

۱. آل عمران (۳)، ۶۴.

است؛ به این معنا که پیروان ادیان ابراهیمی یا غیر ابراهیمی می‌توانند تا اندازه‌ای از ادیان مجموعه خود آگاه شوند.

مسلمانان و مسیحیان، همسایه دیوار به دیوار یکدیگر بوده‌اند و جز در مقاطعی خاص، در کنار هم زندگی مسالمت‌آمیزی داشته‌اند. هنگامی که نور اسلام بر بخش‌های وسیعی از صحرای شام، بین‌النهرین و شمال آفریقا تابید، مسیحیان این مناطق تحت حاکمیت مسلمانان قرار گرفتند و زندگی آرامی را با مسلمانان تجربه کرده‌اند.

یکی از دغدغه‌های مشترک اسلام و مسیحیت، یا به عبارت دیگر مسلمانان و مسیحیان، دیوار به دیوار با گسترش الحاد در جهان امروز است.

برخی از مسلمانان و مسیحیان مطالعه ادیان کاری خطرناک، و نتیجه آن، تردید در دین خودی است. کسانی که این دغدغه نمی‌تواند دلیل موجهی برای پرهیز از مطالعه ادیان باشد؛ زیرا آگاهی از ادیان، وسعت و عمق جهان‌بینی انسان می‌افزاید و وی را به قوت‌های دین خود بیشتر واقف می‌سازد. تجربه نشان داده است که افرادی، سال‌ها به مطالعه ادیان اشتغال داشته‌اند، ولی همچنان اصول دین خویش پایبند و وفادار بوده‌اند.

یکی از مهم‌ترین نتایجی که از مطالعه اسلام و مسیحیت انتظار می‌رود، آشکارتر شدن اشتراک‌ها و تأکید بر نقاط وحدت‌آفرین این دین‌هاست. این هدف مهم از راه مدارا در گفتار و کردار دست‌یافتنی است. این شیوه نه تنها باعث می‌شود دست کشیدن از کیشی، و گرویدن به کیش دیگر، روش مزبور از دو سو آمیخته شده قرار می‌گیرد:

۱. از سوی غیرمتدینان؛ زیرا آنان اصولاً با دین مخالف‌اند و به درستی طبیعی با وحدت پیروان آنها نیز مخالفت می‌ورزند؛

۲. از سوی متدینانی که به دین تنها از دریچه شور و احساس می‌نگرند و هرگونه تعامل با پیروان ادیان دیگر را تهدیدی برای از دست دادن دین خود می‌پندارند.

بسیاری از پیروان ادیان تنها دین خود را کامل و حقیقی دانسته، بر پیروان ادیان دیگر تأسف می‌خورند و در مواردی به تحقیر، تکفیر و درگیری‌های خشونت‌آمیز با آنان روی می‌آورند.

درگیری و نزاع پیروان ادیان در گوشه و کنار جهان از واقعیت‌های جوامع بشری است. این واقعیت تلخ، عصر کنونی را نیز تهدید می‌کند. دلسوزان جوامع همزیستی مسالمت‌آمیز پیروان ادیان را پیشنهاد می‌کنند و برای کاهش این تهدید می‌کوشند. آنان می‌گویند اختلاف‌های دینی نباید موجب درگیری و نزاع شود. به عقیده آنان منشأ بیشتر این درگیری‌ها شناخت نادرست پیروان ادیان از عقاید یکدیگر است.

آیین به نام «مسیحیت»، با پیروان فراوانش، از واقعیات جهان امروز است. این آیین، تبشیری است و پیروانش برای نشر و گسترش آن می‌کوشند. بخشی از فعالیت‌های تبشیری مسیحیت در جهان اسلام و مسلمانان متمرکز است.

«کلیسای کاتولیک» با حدود یک میلیارد پیرو، بزرگ‌ترین جامعه مسیحی است. این کلیسا در مقایسه با دو جامعه مسیحی ارتدکس و پروتستان قدمت بیشتری دارد. از آنجاکه سخن گفتن درباره فرقه‌ای از یک دین بدون سخن گفتن از اصل آن دین ممکن نیست؛ بخشی از مباحث این مجموعه، درباره اصل مسیحیت است.

از سوی دیگر، به دلیل اشتراکات فراوان مسیحی کاتولیک با کلیسای ارتدکس، بررسی کلیسای کاتولیک در حقیقت بررسی بخشی از کلیسای ارتدکس نیز هست.

افزون بر این، از آنجا که سخن گفتن درباره یک فرقه بدون اشاره به فرقه‌های رقیب، فایده چندانی ندارد، به دلیل مخالفت شدید کلیسای کاتولیک با کلیسای پروتستان، هنگام بحث درباره حوادث پنج قرن اخیر کلیسای کاتولیک، به بخش‌هایی از تاریخ پرماجرایی کلیسای پروتستان نیز اشاره می‌شود.

این مجموعه موضوعات زیر را بررسی می‌کند:

پیشینه مسیحیت، بنیان‌گذار مسیحیت، رسولان، پولس، کتاب مقدس، کلیسا، کلیسای کاتولیک، پدران کلیسا، شوراهای کلیسایی، اعتقادات، هفت آیین مقدس، روزه، صدقات و قبله، دعا و زیارت، اعیاد و یادبودها، روحانیت و رهبری کلیسای کاتولیک، تثلیث، گناه و توبه در کلیسای کاتولیک، اخلاق مسیحی، حکمت و فلسفه مسیحی، هنر و

کلیسای کاتولیک، عرفان و رهبانیت، عارفان و راهبان نام‌آور، عرفان و نظام‌های رهبانی، جنگ و خشونت در مسیحیت، جنگ‌های صلیبی، کلیسای کاتولیک و تفتیش عقاید، کلیسای کاتولیک و اصلاحات، سکولاریسم و مدرنیسم، تبشیر، آخرت‌شناسی.

این مجموعه همچنین شش پیوست دارد: فهرست بخش‌های کتاب مقدس، فهرست راهب‌های جهانی، فهرست پاپ‌ها، فهرست ناپاپ‌ها، فهرست اشتباهاتی که از سوی پیوس دهم محکوم شد، فهرست اصطلاحات.

این اثر در گروه ادیان مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی^{علیه السلام} به همت برادران عزیز، حاج‌الاسلام والمسلمین آقایان جواد باغبانی و عباس رسول‌زاده (دام عزهما) زیر نظر این جانب تهیه شده است. امید است خوانندگان محترم کاستی‌های این اثر را به اطلاع گروه ادیان مؤسسه برسانند. در چاپ‌های بعدی اصلاح شود.

در اینجا لازم است طایفه سرمانه حضرت آیت‌الله مصباح یزدی^{رحمته الله} ریاست محترم مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی^{علیه السلام} و حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین استاد محمود رجبی، قائم‌مقام مؤسسه، حجت‌الاسلام والمسلمین آقای دکتر محمدناصر سقایی‌بی‌ریا، معاونت محترم پژوهشی مؤسسه، حجت‌الاسلام والمسلمین آقای دکتر محمدعلی شمالی، مدیر محترم گروه ادیان، محبین مدیریت تدوین متون و سایر عزیزانی که ما را در این راه یاری کرده‌اند، صمیمانه تشکر کنیم.

همچنین از بذل محبت حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین آقای دکتر احمد احمدی، ریاست محترم سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) و همکارانشان و سایر عزیزانی که برای نشر این اثر کوشیده‌اند، سپاسگزاریم.

قم

حسین توفیقی

زمستان ۱۳۹۲